

„УКРАИНСКИ ЕЗИК КАТО ЧУЖД: НИВА НА ОБЩО ВЛАДЕЕНЕ И ДИАГНОСТИКА“ – ПРОЕКТ ЗА ДЪРЖАВЕН СТАНДАРТ НА УКРАЙНА

Лилия Желева

През последните години интересът към изучаването на украински език като чужд бележи значителен ръст в световен мащаб. Именно този факт изостря нуждата от създаването на единен държавен стандарт, по който да се определя степента на владеење на украински език.

С тази нелека задача се е нагърбил екип от преподаватели от елитни украински университети – Данута Мазурик и Леся Антонив от Львовския национален университет „Иван Франко“, Олена Синчак от Украинския католически университет и Галина Бойко от Националния университет „Лвовска политехника“, който е изготвил проект за държавен стандарт на Украйна с наименование „Украински език като чужд: нива на общо владеење и диагностика“ (134 страници).

Проектът представлява съвкупност от норми и положения, които очертават единна система от изисквания, необходими за определянето на нивото на владеење на украински език от чуждестранни граждани и лица без украинско гражданство, които изучават езика като чужд на ниво средно или висше образование.

Документът отговаря на основните положения на действащата Конституция на Украйна и се опира на законите, които засягат сферата на образованието, научната и научно-техническата дейност, висшето образование, а също така проектът отговаря на постановлението на Министерски съвет за приемането на чужденци и лица без гражданство във висши учебни заведения в Украйна и за лицензирането на образователните услуги. Текстът на проекта се основава на наредбата на Министерството на образованието и науката за реализацията на Болонската декларация в системата на висшето образование и наука на Украйна, както и на изискванията и нормите, които се съдържат в учебните планове и програми.

Авторите на проекта предлагат подробна скала за определяње на нивото на владеење на украински език, изисквания от езиков и комуникативен характер към всяко от нивата и тяхната съдържателна страна. Референтните нива на владеење напълно съответстват на нивата по Общата европейска езикова рамка, както следва:

- A1 – елементарно ниво на владеење на украински език, което удостоверява запознаването със структурата и системата на украинския език и дава възможност за ограничено общуване в предвидими стандартни ситуации;
- A2 – основно ниво на владеење на украински език, което е достатъчно за пребиваване на територията на Украйна с туристическа, опознавателна или друга културна цел;
- B1 – прагово ниво на владеење на украински език, което е задължително за всички чуждестранни граждани, които биха искали да се обучават или да извършват търговска дейност на територията на Украйна; нивото предвижда възможност за общуване в стандартни ситуации и условия с елементи на непредсказуемост;
- B2 – високо ниво на владеење на украински език, което е достатъчно за ефективно общуване в украиноезична (вкл. професионална) среда;
- C1 – ниво на професионално владеење на украински език, което се характеризира с активно владеење на украински език като чужд и възможност за общуване в украиноезична (вкл. професионална) среда и успешно използване на всички езикови умения;
- C2 – ниво на свободно владеење на украински език като чужд, което дава възможност за независимо общуване в украиноезично (вкл. професионална) среда с непринудена и творческа употреба на всички езикови умения; дава право на преподаване на украински език и извършване на преводаческа дейност.

Системата от изисквания в проекта съдържа задължителния минимум от езикови и речеви умения и навици за овладяване на всяко от шестте нива.

Всяко от нивата, заложи в проекта, съдържа четирите компонента на комуникативно ориентираното владеење на чужд език – слушане, четене, писане и говорене, както и списък с комуникативни намерения, тематичен и граматичен каталог. След всяко ниво е определен минимален брой думи, които следва да бъдат овладени за покриване на съответното ниво на владеење на украински език като чужд.

В модул „Слушане“ към всяко от нивата се извеждат общите умения за слушане, необходими за покриване на съответното ниво, обемът на текстовете за слушане, процентът непознати думи, който се допуска, темпото на говорене, жанровете и комуникативните роли, които е необходимо да се разпознават за всяко от нивата. В модул „Четене“ са включени уменията за четене, които трябва да се овладеят за съответното ниво, обемът на текстовете за четене, допустимият процент непознати думи, жанровете и комуникативните роли. В модул „Писане“ са описани уменията за писане, жанровете и комуникативните роли. В модул „Говорене“ се включват общите умения за монологично и

диалогично говорене, жанровете и комуникативните роли, които трябва да се овладеят за съответното ниво.

Всяко ниво съдържа тематични каталози. Така например, каталог А изброява комуникативните умения за съответното ниво. Каталог Б представлява тематичен списък с най-важната лексика, обособена по тематични групи („Човек“, „Дом, жилище“, „Град (учреждения, транспорт, места)“, „Бит“, „Дейност“, „Забавление, почивка“, „Пътуване“, „Покупки“, „Храна и напитки“, „Здраве“, „Околна среда“, „Традиции“). Каталог В към всяко от нивата включва необходимите граматични умения по морфология, синтаксис и стилистика.

Структурата и съдържанието на проекта за държавен стандарт на Украйна „Украински език като чужд: нива на общо владение и диагностика“ са подходящи за целите, които предвижда подобен нормативен документ. Проектът се отличава с логическа последователност, лингвистическа и методологична изчерпателност и комуникативна ориентираност. Налице са всички качества проектът да се превърне в стабилна основа за създаване на международнопризнат сертификат за владение на украински език.

Информация за автора:

Лилия Желева - докторант по украински език

Катедра по славянско езикознание, Факултет по славянски филологии

Софийски университет „Свети Климент Охридски“

e-mail: lilia.zheleva@gmail.com